

PROBLEMS IN TEACHING INFORMATION TECHNOLOGY

Rasulova Mokhira Sa'dullayevna

Institute of anti-irrigation and agrotechnologies of MTU” TIQXMMI”

ANNOTATION

Information and communication technologies, ICT affects many areas of society, especially educational institutions. To make the most of them, it is useful to know the advantages and disadvantages of ICT in education. The features of new technologies provide the opportunity to develop new methods of teaching and training, to change the traditional educational model. Currently, as a result of the digital transformation of Education, traditional teaching, which goes from teacher to student, is losing its importance.

Keywords: information and Communication Technology, Informatics, integration, computer, internet.

Ushbu raqamli davrda sinfdan AKTdan foydalanish talabalarga XXI asrning zarur ko'nikmalarini o'rganish va qo'llash imkoniyatini berish uchun muhim ahamiyatga ega. Demak, o'qitish va o'qitishda AKTdan foydalanish bilan bog'liq muammolar va muammolarni o'rganish o'qituvchilarga to'siqlarni yengib o'tishda va muvaffaqiyatli texnologiya foydalanuvchilariga aylanishda yordam beradi. Shu sababli, ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi o'qituvchilarning sinflarda AKT vositalaridan foydalanishda duch keladigan muammolar haqidagi tasavvurlarini tahlil qilishdir.

Shu nuqtai nazardan, raqamli vositalar ta'lim sohasi mutaxassislariga uchun asosiy yordamga aylandi, chunki ular bir nechta elektron qurilmalar orqali barcha o'quv materiallarini saqlash, qayta ishlash va almashish, hattoki juda jozibali tarzda yangi kontent yaratish imkonini beradi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari tufayli maktablar o'z ixtiyorida yangi axborot manbalari va resurslariga ega bo'lib,

o'quvchilar va o'qituvchilarga darhol so'rovlar qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, ular elektron pochta, matn protsessorlari, tasvir muharrirlari va boshqalar kabi boshqa vositalarni to'ldiradigan chatlar va forumlar kabi aloqa kanallari va interaktiv ilovalarga kirishlari mumkin. Maktabda informatika fanini o'rganish o'quvchilarga zamonaviy axborot texnologiyalarini o'zlashtirishga yordam beradi. Amaliyot shuni ko'rsatadiki, talabalar olingan bilimlarni informatika darslarida qo'llagan holda, boshqa fanlarga tayyorgarlik ko'rishda, masalan, xabar tayyorlashda taqdimotlar tayyorlashda nafaqat informatika, balki boshqa fanlar bo'yicha ham o'zlarining tayyorgarlik darajasini oshiradilar.

Shunday ekan, informatika o'qituvchisi ham hech kimga o'xshamasdan o'quvchilarni o'z darsi va o'z predmetiga qiziqtirishi kerak. Informatika fanini o'qitishning o'ziga xos qiyinligi kompyuter bilan ishlashning sof texnologik masalalarida o'quvchilarning ongliligi ko'pincha o'qituvchilarning xabardorligidan yuqori bo'lishi bilan bog'liq. O'qituvchi fan va texnikaning barcha yutuqlarini kuzatib bora olmaydi va jismonan barcha yangi qurilmalar, kitoblar va dasturlardan foydalana olmaydi. U o'zini kompyuterni ishga tushirishning asosiy ko'nikmalarini o'z ichiga olgan asosiy daraja bilan cheklashga majbur.

Umuman olganda, o'qituvchilar tomonidan AKT vositalaridan foydalanishda muhim ahamiyatga ega bo'lgan asosiy muammolar va qiyinchiliklar quyidagilardan iborat edi: cheklangan foydalanish imkoniyati va tarmoq ulanishi, cheklangan texnik yordam, samarali treningning yo'qligi, cheklangan vaqt va o'qituvchilar malakasining yo'qligi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) ta'limda paydo bo'lishi bilan o'qituvchilar AKTning o'qitish vositasi sifatidagi o'rni, o'quvchilarning ta'lim natijalari uchun AKTning ahamiyati va shaxsiy ishonchi va malakasi haqida o'zlarining e'tiqodlarini shakllantiradilar (Prestridge, 2007). O'qitish va o'qitishda AKTni integratsiyalashda to'siqlar mavjud (Ertmer, 2005). To'siqlar o'qituvchiga

xosdir va resurslar, vaqt, kirish va texnik yordam yetishmasligini o'z ichiga oladi. O'qituvchilar hali ham maktabda AKT vositalarini o'qitish va o'qitishda qo'llashdagi to'siqlar haqida fikr bildirishmoqda.

Cachia va Ferrari (2010) tadqiqoti natijalari shuni ko'rsatdiki, o'qituvchilar o'z darslarida turli xil resurslarni birlashtiradilar, shuningdek, AKTning turli usullaridan foydalanadilar, deyarli uchdan ikki qismi texnologiyalardan (63%) va veb-saytlardan (62%) foydalanishadi. Qanday bo'lmasin, darsliklar hali ham ta'lim tizimlarida fundamental hisoblanadi. Respondentlarimizning deyarli uchdan ikki qismi (64%) o'z darslarida doimo yoki ko'pincha darsliklarga amal qiladi. Kompyuterlar (98%) va ta'lim dasturlari (93%) kabi ta'lim uchun muhim texnologiyalar Cachia va Ferrari (2010) tadqiqoti respondentlari tomonidan eng yaxshi texnologiyalar deb topilgan.

Boshqa tomondan, bizning kuzatishlarimiz shuni ko'rsatdiki, maktab o'qituvchilari o'rtasida AKTdan foydalanish darajasi o'rtacha. Biroq, topilma shuni ko'rsatadiki, ko'proq o'qituvchilar o'quvchilarga misollar ko'rsatish yoki ko'rsatish uchun sinfda o'quv dasturlari o'rnatilgan kompyuterdan foydalanganlar. Shuningdek, ular talabalarning natijalariga kirish va ularning yutuqlarini kuzatish uchun kompyuterdan foydalanishni yaxshi ko'radilar.

Maktablarda AKT integratsiyasi bo'yicha olib borilayotgan sa'y-harakatlarga qaramay, ko'plab oilalar, xususan, qishloq joylarida hamon kundalik hayotda AKT vositalaridan qanday foydalanishni bilishmaydi. Ular hatto mavjud tizimlarda farzandlarining natijalarini qanday tekshirishni ham bilishmagan. Hamma uylarda ham kundalik foydalanish uchun kompyuter va internet jihozlari mavjud emas. Shu munosabat bilan, asosiy vazifa shahar va qishloqlarni tegishli AKT vositalari bilan samarali ta'minlashdan iborat.

Xulosa qilib aytganda maktab ma'muriyatiga, shuningdek, ta'lim siyosatini ishlab chiquvchilarga AKTning o'quv-ta'lim jarayoniga qo'shgan hissasi haqida

bebaho ma'lumotlarni taqdim etadi. O'qituvchilarning munosabati va idroki innovatsiya qanchalik samarali amalga oshirilayotganligi uchun muhim bo'lganligi sababli, o'qituvchilar ushbu innovatsiyani va uning samaradorligini ta'lim va o'rganishni kuchaytirish vositasi sifatida qanday qabul qilishlarini o'lchash muhimdir.

Hozirgi kunda o'qituvchilar tomonidan o'qitish va o'qitishda AKT vositalaridan foydalanishda duch keladigan to'siqlarni bartaraf etish uchun boshqaruv strategiyalari va siyosatlariga ko'proq e'tibor qaratish lozim. Agar o'qituvchilar duch keladigan to'siqlarni yengib o'tish mumkin bo'lsa, bu bizning talabalarimizning ta'lim natijalarini oshirish uchun oldinga qadamdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Information and communication technology in universities in Nigeria: Challenges for Teaching and learning. Retrieved on January, 4 th, 2015.
2. Bakari, J., Mbwette, T. S., and Salaam, D. E. (2010). Implementing e-learning in higher open and distance learning institutions in developing countries: the experience of the Open University of Tanzania. In Fifth International Conference of Learning International Networks Consortium (LINC), Massachusetts Institute of Technology. Brown, S. A., and Venkatesh, V. (2005).
3. Model of Adoption of Technology in the Household: A Baseline Model test and Extension Incorporating Household Life Cycle, MIS Quarterly (29:4), pp. 399-426.
4. Hare, H. (2007). Survey of ICT and Education in Africa: Tanzania Country Report. ITU (2013).

5. Percentage of Individuals using the Internet 2000-2012: International Telecommunications Union (Geneva), June 2013, retrieved 4th January June 2015.
6. Lwoga, E. (2012). Making learning and Web 2.0 technologies work for higher learning institutions in Africa. *Campus-Wide Information Systems*, 29(2), 90-107).
7. Materu-Behitsa, M., and Bitrina, D. D. (2010). Towards Evidence-based ICT Policy and Regulation. Volume Two, Policy Paper, 11.
8. Mohammed, J.A., Almsafir, M.K. and Alnaser, A.S.M. (2013). The Factors That Affect E-commerce Adoption.
9. In Small and Medium Enterprises: A Review. *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, 7(10): 400-412, 2013
10. Шагазатова Б. Х., Мирхайдарова Ф. С. ФАКТОРЫ РИСКА И КЛИНИЧЕСКОГО ТЕЧЕНИЯ САХАРНОГО ДИАБЕТА 2 ТИПА У ВИЧ-ИНФИЦИРОВАННЫХ БОЛЬНЫХ //Студенческая научно-исследовательская лаборатория: итоги и перспективы. – 2019. – С. 114-115.